

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม ความทงุณมี พัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา โดยศึกษา ระดับชั้น และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ กระบวนการพัฒนาการทางจริยธรรม และ กระบวนการลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรตาม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อาศัย ชั้น และเพศ เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified random sampling technique) จากนักศึกษา ป.กค.สูง ปีที่ 1 และนักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 ชั้นละ 50 คน รวมกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด 100 คน โดยมีจำนวนหญิงชายเท่ากัน เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ พัฒนาการทางจริยธรรม จากตัวแปรอิสระ คืออายุทางการศึกษา และเพศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูสงขลา ระหว่างปีการศึกษา 2524

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ก. แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดชนิดมีแนวทางที่ (Structured interview) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวทาง แบบสัมภาษณ์ของ โคลเบอร์ก แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วย เรื่องต่างๆ 10 เรื่อง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่นักศึกษาคุ้นเคย ใช้สัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยถามว่าถ้าตนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะตัดสินใจ เลือก หรือ ไม่เลือกกระทำ เพราะเหตุผลอะไร คำตอบที่ได้ คือเกณฑ์ในการตัดสินระดับ พัฒนาการทางจริยธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ชั้นของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) พิสัยของคะแนนจริยธรรมอยู่ระหว่าง 10 - 60 คะแนน คะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน สะท้อนให้เห็นจริยธรรมของผู้ตอบโดยตรง ว่าอยู่ชั้นใด ใน 6 ชั้น

๗. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตขึ้น โดยอาศัยแนวทางแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต ของทวง เค็อน พัมซุงนาวัน และเพ็ญแข ประจันต์จันท์ เป็นแบบสอบถาม 15 ข้อ แต่ละข้อมีประโยค และมาตราส่วน 4 ท่วงประกอบ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบประเภทใดประเภทหนึ่งใน 4 ประเภท เนื้อหาในแบบสอบถามกล่าวถึงนิสัยส่วนตัวด้านต่างๆของผู้ตอบ พิสัยของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ระหว่าง 15 - 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ หรือมีลักษณะมุ่งปัจจุบัน

การเก็บรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์และสอบถาม ด้วยตนเอง เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ความเพียร อดทน กลุ่มที่มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตสูง และกลุ่มที่มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ระเบียบวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หากค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าคะแนนที (t-test) ของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ชั้น และคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษา ป.กศ. สูงปีที่ 1 : นักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 นักศึกษาหญิง : นักศึกษาชาย กลุ่มนักศึกษามีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตสูง : กลุ่มนักศึกษามีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

2. หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตกับคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา ป.กศ. สูง ปีที่ 1 นักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 นักศึกษาชาย นักศึกษาหญิง และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ เพียงอย่างเดียว แล้วเสนอผลการวิเคราะห์ที่เป็น ตาราง แผนภูมิ และการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการทำแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าระดับการให้เหตุผลความพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ระหว่างขั้นที่ 4 - 5 ซึ่งเป็นขั้นที่น่าพอใจ เพราะขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคล ทำความหน้าที่ของสังคม ทำความถูกต้องแก่ผู้อื่นที่สังคมของชนกำหนดตามวิถีประชาธิปไตย มีการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้มีอยู่ในบุคคล หรือสังคมใด จะทำให้ชีวิตและสังคมมีระบบเป็นระเบียบและน่าอยู่ แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต ที่ได้จากการทำแบบสอบถามแล้ว ผลปรากฏว่า เมื่อบุคคลมีการศึกษาสูงขึ้น ความสัมพันธ์ทางบวกกลับลดลง คือ นักศึกษา ป.กศ. สูงปีที่ 1 มี $r_{xy} = 0.1250$ และนักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 มี $r_{xy} = 0.0020$ แสดงว่าเมื่อบุคคลมีการศึกษาสูงขึ้น สภาพจิตใจอ่อนแอลง ความอดกลั้น อดทน รอได้ อดใจไว้จะลดลงด้วย การปฏิบัติทางจริยธรรมจึงตกต่ำกว่าสภาพที่เป็นจริง คือ ไม่ใ้ปฏิบัติไปตามเหตุผลเชิงจริยธรรมที่คิดไว้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 3 ข้อ ดังนี้.

1. นักศึกษา ป.กศ. สูง ปีที่ 1 มีพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่านักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. นักศึกษาหญิง และนักศึกษาชาย มีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ระดับจริยธรรมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต ผลการวิจัยจะสรุปและอภิปรายตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 พัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา ป.กศ. สูงปีที่ 1 ต่ำกว่านักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2

สรุปผลการวิจัย พัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) แสดงว่าคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา ป.กศ. สูงปีที่ 1 ($\bar{X} = 40.72$) ต่ำกว่านักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 ($\bar{X} = 44.76$)

คะแนนลักษณะมุ่งอนาคตที่คล้ายกันข้าม คือ นักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 1 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต ($\bar{X} = 46.62$) สูงกว่า นักศึกษา ก.บ. ปีที่ 2 ($\bar{X} = 44.50$) และผลของการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าที (t-test) ผลปรากฏว่าทั้งคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมและคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษา ป.กศ.สูงปีที่ 1 และนักศึกษา ก.บ. ปีที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัย แสดงว่า ระดับการให้เหตุผลตามพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 1 เก่งกว่า นักศึกษา ก.บ. ปีที่ 2 แต่ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 1 มีสูงกว่านักศึกษา ก.บ. ปีที่ 2

อภิปรายผล ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 1 มีระดับการให้เหตุผลตามพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่า นักศึกษา ก.บ. ปีที่ 2 ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ที่ว่าเด็กและผู้ที่มีระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น พัฒนาการทางจริยธรรมจะสูงขึ้นด้วย ทั้งผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเรสต์ (Rest) โคเดอ์ (Cuder) และคอร์ตซ์บาค (Dortzbach) เป็นการพิสูจน์ว่าทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คำระดับการศึกษาของบุคคล มีความเป็นสากล สามารถใช้ได้กับนักศึกษาใหม่ด้วย แต่ลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลจะแตกต่างกัน เมื่อมีระดับชั้นทางการศึกษาสูงขึ้น แสดงว่าการศึกษาร่วมให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลสูงขึ้น แต่ไม่ช่วยให้บุคคลมีความอดทน อดทนรอได้ อดใจได้ การปฏิบัติทางจริยธรรมของผู้มีการศึกษาดังจึงมีแนวโน้มที่จะหาคำใจตนเองมากขึ้น แม้บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูงก็ยังคงประกำโยได้ว่าการปฏิบัติทางจริยธรรมจะสูงด้วย เพราะบุคคลที่ความภูมิใจตนเองได้น้อย จะเป็นบุคคลที่ให้อารมณ์เหนือเหตุผล เกี่ยวกับเรื่องนี้มีการวิจัยในต่างประเทศหลายเรื่องแสดงว่า ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ความสามารถในการบังคับใจตนเอง และการอดใจรอได้นั้น เป็นลักษณะของเด็กปกติมากกว่าผู้ออากฤการ

ส่วนยุทธอาชญากรนั้น ชอบที่จะเลือกชนมก้อนเล็กซึ่งจะได้รับทันที แทนที่จะรอชนมก้อนใหญ่กว่า¹ นอกจากนี้ ยังมีนักวิจัยอีกสองคนที่พบว่า ความสามารถในการบังคับตนเอง หรือพลังอึดใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมข้อสัคัญในสถานการณ์ยั่วยุต่างๆ² ผลการวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นแนวโน้มของการให้การศึกษา ส่งเสริมทางด้านความรู้ แต่ค่อยทางด้านพฤติกรรมทางจริยธรรม

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 นักศึกษาหญิง และนักศึกษาชาย มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย พัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาหญิง และนักศึกษาชาย โดยพิจารณาจากค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) แสดงว่า คะแนนระดับการให้เหตุผลตามพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาชาย ($\bar{X} = 42.68$) สูงกว่านักศึกษาหญิง ($\bar{X} = 42.28$) เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ค่าที่ (t -test) ผลจึงปรากฏว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต นักศึกษาหญิงมี ($\bar{X} = 46.48$) สูงกว่านักศึกษาชาย ($\bar{X} = 44.64$) เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ค่าที่ (t -test) พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1

William Mischel and Gilligan Claudine, อ้างจาก ทวงเกื่อน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบจันทร์, จริยธรรมของเยาวชนไทย, หน้า 192.

2

Peter Hartshorne and Victor May cited in Lawrence Kohlberg, Development of Moral Character and Moral Ideology. (Hartford: Connecticut Printres, Inc., 1964), p. 390.

จากผลการวิจัยแสดงว่า นักศึกษาหญิง และนักศึกษาชาย ของวิทยาลัยครูสงขลา มีระดับการให้เหตุผลตามพัฒนาการทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ สนับสนุน สมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คือนักศึกษาหญิง และนักศึกษาชายวิทยาลัยครูสงขลา มีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า เพศ ไม่มีผลให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศ และการวิจัยในประเทศไทย เรื่องนี้ ลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) ศึกษาพบว่าในวัยเด็กเล็กและเด็กโตนั้น ชายและหญิงมีระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อถึงวัยรุ่น ชายได้มีการพัฒนาทางจริยธรรม ที่ก้าวหน้าไปกว่าหญิง¹ ส่วน สตีเวน อาร์ ยัสเซน (Steven R. Yussen) ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ ที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม กับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนิสิตปริญญาตรี พบว่า เพศ ไม่มีผลทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน² และศรีวรรณ เขียวดี ได้ทำการวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่าเพศไม่มีผลให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน³ การวิจัยนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ยืนยันว่า เพศไม่มีผลให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกันเช่นเดียวกับการวิจัยส่วนใหญ่

1

Lawrence Kohlberg, "Sex Differences in Morality" in E.E. Maccoby (ed.) Sex Role Development, (New York: Social Science Research Council, 1964), p. 396.

2

Steven R. Yussen cited in James R. Rest, "Moral Judgement Related to Characteristics"; Unpublished Manuscript, (University of Minnesota, 1976): 17-18

3

ศรีวรรณ เขียวดี "พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในภาคกลาง" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สำหรับลักษณะมุ่งอนาคตของเพศหญิงมีสูงกว่าเพศชาย แสดงว่าหญิงมีความ
อดกลั้น อดทน รอได้ อดยได้ มากกว่าชาย แม้ว่าหญิงชายมีระดับคะแนนพัฒนาการทาง
จริยธรรมอยู่ในระดับเดียวกัน การปฏิบัติทางจริยธรรมหญิงปฏิบัติได้ดีกว่าชายเพราะหญิง
จะควบคุมความรู้สึก และบังคับจิตใจได้มากกว่า

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ระดับจริยธรรมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทาง
บวกกับลักษณะมุ่งอนาคต

สรุปผลการวิจัย โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีผล
ออกมาสัมพันธ์ ถือถ้าแยกพิจารณาแต่ละชั้น คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมที่ได้จากการ
สัมภาษณ์ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตที่ได้จากการทำแบบสอบถาม
ของนักศึกษา ป.กค.สูงปีที่ 1 และนักศึกษา ค.บ. ปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก
แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.258$ และ $r_{xy} = 0.0020$) แต่เมื่อแยก
พิจารณาความเพศชาย เพศหญิง และพิจารณารวม ความสัมพันธ์กลับเป็นลบ ($r_{xy} = -0.0800$,
 -0.000 , -0.0500) ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น

อภิปรายผล การที่ระดับจริยธรรมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางลบ
กับลักษณะมุ่งอนาคต เป็นดังนี้บ่งบอกให้เห็นว่า นักศึกษามีเหตุผลทางจริยธรรมสูง แต่ลักษณะ
มุ่งอนาคตต่ำ หรือลักษณะมุ่งอนาคตสูง แต่มีเหตุผลทางจริยธรรมต่ำ แสดงว่า การให้
เหตุผลเชิงจริยธรรม กับการปฏิบัติทางจริยธรรมไม่ตรงกันกับสภาพที่ปฏิบัติจริง

อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาเมื่อมีการศึกษาสูงขึ้น ความสัมพันธ์ทางบวกของระดับ
จริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคตจะลดลง (ป.กค.สูงปีที่ 1 $r_{xy} = 0.258$ ค.บ.ปีที่ 2
 $r_{xy} = 0.0020$) ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่น่าเป็นห่วง เพราะเป็นการบ่งบอกว่า
บุคคลซึ่งมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้มาก รู้จักการให้เหตุผลดีชั้น แต่การควบคุม
อารมณ์ หรือควบคุมจิตใจกลับควบคุมได้น้อยลง ทำอะไรตามใจตัวเองมากขึ้น มีความอดกลั้น
อดทน รอได้ อดยได้ น้อยลง ทั้งๆที่รู้ว่าควรจะทำอะไรปฏิบัติอย่างไร แต่ก็ไม่ได้ปฏิบัติ
ไปตามความคิด มักจะประพฤติปฏิบัติไปตามอารมณ์ฝ่ายต่ำ คือเป็นไปตามอารมณ์ หรือ
กล่าวได้ว่าใช้อารมณ์เหนือเหตุผล

การจัดการศึกษาจึงน่าจะหันมาพัฒนาจิตใจ ให้นีพลังมากพอจนกระทั่งสามารถ
ใช้เหตุผลเหนืออารมณ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นการศึกษาที่เน้นการฝึกเอาชนะใจตนเอง
ให้เป็นบุคคลที่รอได้ คอยได้ ทั้งต้องเป็นการรอคอยที่ไม่ต้องทุกข์ทรมาน เพราะสามารถ
ควบคุมอารมณ์ไม่ให้พุ่งพล่านล้ำหน้าเหตุผล ลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลก็จะสูงตามระดับชั้น
การศึกษา นับได้ว่าเป็นทิศทางของการศึกษาที่ช่วยลดปัญหาของชีวิต และสังคมได้อย่างแท้จริง
ลักษณะมุ่งอนาคตจะมีความสัมพันธ์กันกับระดับจริยธรรมในทางบวก ที่สูงขึ้นจนกระทั่งมีความ
สัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์แบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

เพื่อให้การวิจัยนี้มีผลต่อการนำไปใช้ ในการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล
ควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรจัดสัมมนา หรือ ประชุมอภิปราย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่
ครูอาจารย์ นิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาความคิดทางจริยธรรมอย่างมี
เหตุผล และเลื่อนขั้นระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้น วิธีนี้ โมเช แบลท
และ ลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Moshe Blatt and Lawrence Kohlberg) ได้ทำการ
ศึกษาวิจัยแล้ว พบว่าบุคคลจะชอบเหตุผลในระดับที่สูงกว่าตน 1 ชั้น เช่นสภาพที่เขาปฏิบัติ
จริงทางจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 การอภิปรายด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงกว่า คือ ชั้นที่
5 จะเป็นที่พอใจของผู้ร่วมอภิปราย และผลของการอภิปรายจะช่วยยกระดับพัฒนาการทาง
จริยธรรมให้สูงขึ้นได้ การสัมมนา หรือประชุมอภิปราย อาจใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต
ประจำวัน ที่มีลักษณะเหตุการณ์แบบหนีเสือปะจระเข้ จะใช้อภิปรายในห้องเรียน หรือนอกห้อง
เรียนก็ได้ ที่สำคัญ คือ ผู้นำอภิปรายจะต้องทราบระดับชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของกลุ่ม
ว่าอยู่ในชั้นใดใน 6 ชั้น เพื่อจะได้เสนอชั้นที่สูงกว่า 1 ชั้น ให้กลุ่มใช้อภิปราย

1

Moshe Blatt and Lawrence Kohlberg cited in Lawrence Kohlberg,
"Moral Education for a Society in Moral Transition," Educational
Leadership 33 (1975): 49.

2. ควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมบริหารทางจิต เพื่อฝึกจิตใจให้มีพลัง จนกระทั่งสามารถควบคุมอารมณ์ได้ การปฏิบัติทางจริยธรรมก็จะสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จริยธรรม มีลักษณะเป็นพลังของจิต หรือพลังอึดตา ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้เหตุผล คัดเลือกร่างกายต่างๆ ริชาร์ด เครบส์ เป็นผู้ที่ได้ศึกษาพลังอึดตา ควบคู่กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า ผู้ที่มีพลังอึดตาสูง ถ้ามีจริยธรรมในระดับก่อนกฎเกณฑ์จะ โกงมากกว่า ผู้ที่มีพลังอึดตาค่ำ แต่ถ้าผู้มีจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์แล้วผลการวิจัยของ เครบส์ แสดงว่า ผู้ที่มีพลังอึดตาสูงจะ โกงน้อยกว่าผู้ที่มีพลังอึดตาค่ำ ส่วนผู้ที่มีจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์นั้น การโกงหรือไม่โกงไม่ขึ้นกับพลังอึดตามากนัก¹ จะเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมบริหารทางจิต จะมีผลทำให้การปฏิบัติทางจริยธรรมสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สำหรับวิทยาลัยครูสงขลา ควรจัดสัมมนา หรือประชุมอภิปรายเฉพาะกลุ่ม นักศึกษาใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 5 จะไคผลดีที่สุด เพราะผลการวิจัยระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา อยู่ในชั้นที่ 4 การอภิปรายด้วยเหตุผลในชั้นที่ 5 ซึ่งสูงกว่าสภาพจริง 1 ชั้น และเป็นการช่วยยกระดับ พัฒนาการทางจริยธรรมให้สูงขึ้น

¹ Richard Krebs cited in Lawrence Kohlberg, "Stage and Sequence: The Cognitive Developmental Approach to Socialization," in D.A. Goslin (ed.) Handbook of Socialization Theory and Research. (Chicago: Rand McNally and Company, 1969), p. 396.

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยที่จะทำต่อไป ขอเสนอแนะดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เฉพาะนักศึกษาในวิทยาลัยครูสงขลา การวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกัน
2. การศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสียในตัวของมันเอง การวิจัยครั้งต่อไป ควรทดลองใช้การวิจัยแบบช่วงยาว (Longitudinal study) โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ที่นักศึกษาเริ่มเข้ามา จนกระทั่งนักศึกษาจบการศึกษาออกไป จะทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการพัฒนาทางจริยธรรมของนักศึกษาอย่างละเอียด
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และประสบการณ์ที่อาจเพิ่มระดับพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งจะเป็นผลต่อการยกระดับจิตใจของนักศึกษา เพราะลักษณะทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสุขภาพจิตของบุคคล ความรู้จากการวิจัยประเภทนี้จะช่วยให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการอบรมจริยธรรม และผู้ทำหน้าที่ป้องกัน หรือซ่อมเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษาได้ทำงานประสานกันให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย